

JAROSŁAW KOLA, PRZEMYSŁAW PEST

Kilka uwag o responsywności prawa podatkowego na przykładzie urzędowych interpretacji prawa podatkowego

Streszczenie

Artykuł stanowi próbę spojrzenia na rozwój polskiego prawa podatkowego przez pryzmat koncepcji rozwoju prawa Ph. Selznicka i Ph. Noneta. W książce *Law and Society in Transition. Toward Responsive Law* wyróżnili oni trzy etapy ewolucji systemów prawnych: represyjny, autonomiczny i responsywny. Soczewką, w której skupiają się przedstawione w artykule rozważania, jest instytucja urzędowych interpretacji prawa podatkowego, bowiem analiza przeobrażeń systemu prawnego pozwala uchwycić tendencje rozwoju zarówno poszczególnych jego instytucji, jak i stosunków społecznych pomiędzy jego adresatami. Przez wskazanie ewolucji regulacji normatywnej instytucji urzędowych interpretacji prawa podatkowego w jej dwóch podstawowych funkcjach – informacyjnej oraz gwarancyjnej (ochronnej) – autorzy ukazują szerszy kontekst rozwoju prawa podatkowego, rozważając, czy i jak zmiany regulacji normatywnej urzędowych interpretacji prawa podatkowego mogą wpłynąć na kształt relacji podatnik–administracja podatkowa; za pryzmat swoich analiz przyjmują postulat responsywności prawa. Przegląd regulacji urzędowych interpretacji prawa podatkowego prowadzi do wniosku, że ze względu na przypisywane tej instytucji *ratio legis* należy scharakteryzować ją jako odpowiadającą przede wszystkim modelowi autonomicznemu. Zarazem jednak model prawa responsywnego nie podważa atrybutów modelu autonomicznego. Gdyby więc nawet przyjąć, że regulacja udzielania interpretacji odpowiada modelowi autonomicznemu, to jednak nie sposób nie dostrzec, że ma ona również cechy zbliżające ją do modelu responsywnego. Niezależnie bowiem od tego, że nie występuje w niej element negocjacyjny, opiera się ona wszakże na interakcji pomiędzy podatnikiem a organem administracji podatkowej. W ramach tej interakcji organ odpowiada na zgłoszoną potrzebę społeczną w zakresie niejasności prawa, co *de iure* – choćby ze względu na możliwość wniesienia skargi na treść interpretacji – odbywa się w ramach wolnej od zewnętrznego przymusu sytuacji komunikacyjnej.

Słowa kluczowe: interpretacje podatkowe – urzędowe interpretacje prawa podatkowego – prawo responsywne